

La visió fiscal de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis

Francesc Pallàs i Viladomat

En nom del president de la Cambra, per tant, com que és estatutari, parlaré del que necessita l'empresa per cobrir la seva funció de crear riquesa i ocupació en el marc territorial on treballa; en aquest cas a Andorra, i també en el marc global, però des d'Andorra.

L'empresa andorrana necessita un marc legal i d'actuació pública que li faciliti la competitivitat entre les mateixes empreses i, especialment, en el mercat en què les empreses s'han de moure.

Aquest mercat té tres compartiments bàsics:

D'una part, el mercat intern andorrà, que és un mercat reduït –78.000 persones aproximadament–, al qual ha d'atendre proporcionant-li productes i serveis.

D'altra part, el client extern que ve a Andorra a buscar productes i serveis. Aquest compartiment està compost, aproximadament, de 12 milions de visitants.

I finalment, trobem el mercat global mundial. Un compartiment en el qual el país adquireix productes i serveis, i al qual es venen productes i serveis andorrans, però que en tot cas no pot ser molt important perquè no els podem produir nosaltres, que som un país petit, sinó que hem de buscar les escletxes que es produeixen en el mercat global i aprofitar els avantatges que el nostre país pot trobar basant-se en les diferències que presenta el propi marc legal i d'equipaments respecte als competidors.

Observant el que passa en el mercat global, voldria posar en relleu unes constatacions en referència a la competitivitat de les empreses, o bé, dit d'una altra forma, les oportunitats de mercat en què les empreses treballen per competir.

En primer lloc, les empreses demanen uns equipaments i unes infraestructu-

res dignes, suficients, que no comportin un sobrecost per al seu funcionament: transport, proximitat, serveis públics bàsics, telecomunicacions modernes i actuals, i a més, si els atorguen alguns avantatges, molt millor.

En segon lloc, les empreses volen treballadors formats i eficients. Es pot pensar que les empreses volen costos laborals baixos, això és cert, però les empreses saben que els costos laborals es redueixen invertint i que la productivitat, que és el que dóna la competitivitat, s'aconsegueix amb formació, inversió i organització.

En tercer lloc, les empreses volen gaudir d'un marc institucional i legal que les afavoreixi, i si pot ser, que a més els doni alguns avantatges.

Dit això, fixats aquests principis sobre el que les empreses volen a tot arreu i en especial al nostre país, voldria aclarir dues coses:

D'una part, constatar alguns fets i realitats que emmarquen l'activitat de les empreses andorranes en el moment present.

I de l'altra, llançar algunes idees perquè tots els que integrem la realitat del país andorrà reflexionem conjuntament per trobar una solució que ajudi l'empresa andorrana a complir amb la seva funció bàsica de crear riquesa i llocs de treball.

És un fet evident que tenim un país amb un territori i una orografia difícils, en el qual qualsevol inversió en infraestructures és molt més costosa que en molts altres llocs. També és un fet constatable que a conseqüència d'això i de comportaments tradicionals del sector públic hi ha una manca d'infraestructures de mobilitat interna i externa que representen un gran inconvenient, un gran fre, per a l'activitat de les empreses.

En els sectors bàsics de l'economia andorrana –comerç al detall, hoteleria i construcció– es constata un cert envelliment de l'organització. S'intenta, especialment en els dos primers, competir en preu, sense haver progressat suficientment en una millora de l'oferta, en la inversió d'equipaments i en prestació de qualitat. Aquesta constatació únicament es pot contrarestar amb més inversió i més formació, encara que vulgui dir costos laborals més alts.

Tradicionalment s'ha dit que Andorra és un paradís fiscal. Això s'ha de matisar. És cert que a Andorra les persones físiques no tributen per renda ni les activitats empresarials paguen per resultats. Això és cert. Però també és cert que la pressió fiscal andorrana se situa entre el 18 i el 20% del PIB. No és gaire alta, però tampoc és la més baixa.

El sistema fiscal andorrà està establert sobre els impostos indirectes i diferents taxes. En el nostre entorn, la imposició indirecta bàsica és l'impost sobre el valor afegit, que parteix del principi de neutralitat. Amb això vull dir que no afecta l'em-

presa, perquè recupera l'IVA/TVA que paga. Aquest no és el cas d'Andorra. Al nostre país els impostos indirectes els paga l'empresa i no els recupera.

Un sistema impositiu relativament reduït, com en el cas d'Andorra, no vol dir que sigui senzill, més aviat passa tot el contrari. El nostre és un sistema complex, amb multiplicitat de taxes, complexitat administrativa i, consegüentment, amb un elevat cost administratiu. A més, a l'actuació del Govern cal afegir les iniciatives recaptadores dels comuns.

Un altre fet constatable és que, si bé l'empresa té una relativament reduïda pressió fiscal, també és cert que no hi ha en el nostre marc legal cap incentiu que afavoreixi la despesa en inversió, en formació, en investigació, en qualitat i altres.

Com ja he assenyalat anteriorment, és evident que el sector públic necessita recursos per atendre les necessitats d'infraestructures –certament més costoses que en altres indrets–, per atendre inversions públiques i especialment per afavorir les inversions de les empreses en matèria de formació, d'investigació i de desenvolupament, en nous equipaments, en millora de la qualitat, entre d'altres. Però això no vol dir, necessàriament, un sector públic molt més ampli, sinó que hauria de voler dir un sector públic molt més eficaç. Em sembla que l'evolució del sector públic andorrà en els últims anys no ha estat adequada; ha crescut enormement la despesa corrent i molt poc la inversió real.

Voldria fer des d'aquí una advertència. El nostre país no hauria de caure en les grans errades de molts dels nostres veïns i fer un sector públic que ofega tota l'economia i que no fa competitiu el seu sistema productiu. Aquesta situació d'ineficiència ha comportat i comporta actualment que molts governs hagin d'introduir polítiques de correcció i de rectificació.

L'economia andorrana necessita un sector públic que atengui les necessitats bàsiques que no poden atendre les empreses, que corregeixi situacions socials extremes i que, sobretot, doti el país de les infraestructures i dels equipaments que aportin factors de competitivitat a la seva economia productiva.

Crec que el país necessita fer rectificacions en el seu sistema fiscal. Rectificacions que el facin més senzill, més transparent, més segur i, sobretot, més atractiu per a l'inversor nacional i estranger.

Quant a la discussió sobre la imposició indirecta o bé alguna forma d'imposició directa sobre els resultats, només faré unes consideracions sobre l'una o l'altra:

En primer lloc, l'actual sistema d'imposició indirecta hauria de simplificar-se –hi ha massa figures impositives i taxes–. La imposició indirecta hauria d'introduir el principi de neutralitat, en virtut del qual l'empresa recupera la fiscalitat indirecta que ha pagat. S'hauria de refundre la vigent imposició indirecta en un impost sobre el valor afegit a l'estil de l'IVA intracomunitari.

- En segon lloc i per acabar, segurament ens cal una imposició directa sobre els resultats empresarials si volem competir en el mercat global amb l'exportació de productes i serveis. En aquest cas, cal que el poder legislatiu tingui present les següents reflexions:

1- que les diferents formes d'imposar l'activitat productiva no siguin discriminatòries;

2- que hi ha exemples de països europeus que tenen alguna fiscalitat directa sobre resultats, sense que sigui gaire significativa;

3- que aquest tipus d'imposició hauria de preveure avantatges i incentius, en forma de deduccions per a les inversions en formació, en investigació i desenvolupament, en equipaments i en millora de la qualitat que ajudin a crear un marc favorable a la creació i desenvolupament de noves empreses i, en general, que facin més competitiu el teixit empresarial del nostre país;

4- i finalment, aquesta imposició hauria de preveure que els resultats de les activitats portades a terme fora de les nostres fronteres per empreses establertes a Andorra, sigui quina sigui la titularitat del seu capital, siguin privilegiades en la imposició, perquè d'aquesta manera es permetrà l'ampliació del reduït mercat andorrà i es podrien atreure capitals de manera transparent.

Francesc Pallàs i Viladomat

Comerciant i president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra